

Juristyrken - Finland

Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Översättningen till [fi](#) är dock redan färdig.

På den här sidan hittar du en översikt över juristyrken i Finland.

Juristyrken – inledning

Juristyrkena i Finland innefattar domare som är verksamma i domstolarna, åklagare, offentliga rättsbiträden, advokater, notarius publicus och tjänster vid utskökningsmyndigheterna.

Åklagare

Organisation

Enligt Finlands grundlag är det **riksåklagaren** som utvecklar och styr åklagarverksamheten, följer upp och övervakar denna, utnämner åklagare samt utfärdar allmänna föreskrifter och anvisningar till åklagaren.

Åklagarorganisationen har två nivåer: riksåklagarämbetet, som är åklagarorganisationens centrala myndighet, och 15 lokala åklagarenheter med 50 servicebyråer. Det finska åklagarväsendet har 581 anställda, varav 381 är åklagare.

De ledande häradsåklagarna leder verksamheten vid de lokala åklagarämbetena. Det finns även häradsåklagare och biträdande åklagare. Vissa åklagarämbeten har ett praktikantsystem för biträdande åklagare som innebär att yngre jurister får möjlighet till träning i åklagaruppgifterna.

Alla de ovannämnda är **allmänna åklagare** och har med vissa sällsynta undantag behörighet att väcka åtal för alla brott som begås inom deras domsaga. Specialåklagare har i likhet med riksdagens ombudsman och justitiekanslern behörighet att väcka åtal endast i vissa, klart definierade, specialfall.

Roll och arbetsuppgifter

Åklagaren ska enligt lag se till att det straffrättsliga ansvaret förverkligas vid behandlingen av brottmål, enligt vad parternas rättsskydd och allmän fördel kräver. Åklagaren ska vara objektiv, snabb och utföra sina arbetsuppgifter på ett ekonomiskt sätt.

Åklagarämbetets gemensamt överenskomna värden är rättvisa, yrkesskicklighet och välbefinnande i arbetet.

Benämningen allmän åklagare syftar på åklagarnas samhällsfunktion. Till skillnad från övriga parter i ett brottmål driver åklagaren inte sitt eget intresse, utan agerar för samhällets räkning och bevakar dess intressen. Åklagaren är en **statstjänsteman** vars uppgift är att se till att på brott följer ett i **lagen åsytat straff**. Åklagarna utgör en **självständig** del av det finska rättsväsendet.

De flesta brottmål (ca 80 000 mål per år) behandlas av de lokala åklagarenheterna. Riksåklagarämbetets statsåklagare behandlar i huvudsak från samhällets synpunkt viktiga brottmål – vanligen några dussin per år.

Utredning av brott – dvs. förundersökningen – är **polisens** uppgift. När undersökningen är slutförd tillställs det sammanställda undersökningsmaterialet åklagaren, som utför en åtalsprövning. Detta innebär att åklagaren för varje misstänkt person och gärning särskilt ska ta ställning till frågan om ett brott har blivit begånget och om det finns bevisning som räcker för att väcka åtal.

Åtal ska väckas om sannolika skäl talar för den misstänktes skuld. Om bevisningen är otillräcklig eller om åtal annars inte kan väckas, t.ex. på grund av att åtalsrätten enligt lag är preskriberad, beslutar åklagaren att inte väcka åtal.

Rättsdatabaser

Mer information finns på webbsidorna för [riksåklagarämbetet](#) och det finska [justitieministeriet](#).

Domare

Organisation

I Finland fattas de flesta domstolsavgöranden av yrkesdomare. I tingsrätterna finns även lekmannadomare, som kallas nämndemän. Domarna företräder det oberoende domstolsväsendet. Det finns domartjänster på olika nivåer: i högsta domstolen, i hovrätterna och i tingsrätterna, i högsta förvaltningsdomstolen och förvaltningsdomstolarna samt i försäkringsdomstolen, arbetsdomstolen och marknadsdomstolen. Domarna är anställda av staten och kan inte avsättas. En domare kan endast avsättas genom ett domstolsavgörande, och dessutom kan en domare inte heller mot sin vilja flyttas från en tjänst till en annan.

Kapitel 12 i **statstjänstemannalagen** innehåller särskilda bestämmelser om domare i egenskap av statstjänstemän. Enligt lagen gäller de bestämmelser som för övriga statstjänstemän styr frånvaro, varning, avsked och permittering inte för domare. Enligt statstjänstemannalagen är en domare skyldig att avgå när han eller hon når den lagstadgade avgångsåldern (som för domare är 68 år) eller har förlorat sin arbetsförmåga.

Roll och arbetsuppgifter

Yrkesdomare

För att bli domare krävs en **högre juridisk examen** samt **ett års domstolspraktik** i tingsrätten. Den normala vägen till en domartjänst är **notarietjänstgöring** i hovrätten, vilket följs av en domartjänst vid tingsrätt eller hovrätt. I framtiden kommer domarkandidater att få särskild utbildning. Hovrätten utlyser lediga tjänster och en oberoende domarförslagsnämnd bedömer de sökandes lämplighet. Domare utnämns av republikens president.

Lekmannadomare (nämndemän)

I **tingsrätten** finns lekmän, nämndemän, som är med och dömer i vissa mål. Nämndemän medverkar huvudsakligen vid **brottmål**, men de kan även delta vid **tvistemål**, bland annat vid **vissa hyrestvister**. Tingsättens sammansättning med nämndemän består av en ordförande, dvs. tingsrättens ordinarie domare, och tre nämndemän. Nämndemännen har självständig beslutanderätt när målet avgörs och vid behov avgörs målet genom omröstning, varvid majoritetens ståndpunkt vinner. Om rösterna faller jämnt segrar i ett brottmål den ståndpunkt som är lindrigare ur den åtalades synpunkt och i övriga mål den ståndpunkt som ordföranden understött.

Kommunfullmäktige utser nämndemännen för fyra år i sänder. I varje kommun utses minst två nämndemän och i större kommuner betydligt fler. Nämndemännen ska så rättvist som möjligt representera kommuninvånarnas ålders-, köns-, språk- och yrkesfördelning.

Nämndemännen måste vara **finska medborgare**. Till uppgiften kan inte väljas personer som är yngre än 25 år eller personer som har fyllt 63 år. Personer med en tjänst vid en domstol eller en straffanstalt kan inte sitta som nämndemän, och inte heller personer som sköter åklagar-, advokat- eller polisuppgifter. En nämndeman svär domareden eller avger motsvarande försäkran innan perioden börjar.

För varje nämndeman ska om möjligt ordnas ett sammanträde ungefär en gång i månaden, dvs. 12 sammanträden om året. Tingsrätten betalar nämndemännen ett sammanträdesarvode samt ersätter utebliven inkomst.

Offentliga rättsbiträden

Organisation

Offentliga rättsbiträden är jurister eller advokater som arbetar vid de statliga rättshjälpsbyråerna. De är anställda av staten och utnämns av justitieministern. Rättshjälpsbyråerna sorterar under justitieministeriet.

För att få en tjänst som offentligt rättsbiträde krävs en juris kandidatexamen (oikeustieteen kandidaatti) och tillräcklig erfarenhet av arbete som advokat eller av domaruppgifter. Vanligen har de offentliga rättsbiträdena också titeln vicehäradshövding (varatuomari).

De offentliga rättsbiträdenas arbete är advokatarbete, och de är skyldiga att iaktta god advokatsed i sitt arbete. I detta avseende står de under Finlands Advokatförbunds tillsyn. Av de offentliga rättsbiträdena hör mer än hälften till Finlands Advokatförbund. De offentliga rättsbiträdena sköter sina uppdrag självständigt och oberoende.

Juristyrkenas organisation: Advokater

Advokater

Endast medlemmar av Finlands Advokatförbund har rätt att använda yrkesbenämningen "**advokat**" eller "**asianajaja**". Den som vill bli medlem i advokatförbundet måste uppfylla vissa behörighetskrav:

- Ha avlagt en **juristexamen** som medför behörighet till domartjänst i Finland.
- Vara känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt vara lämplig att utöva advokatverksamhet.
- Inom flera år ha varit verksam på rättsvårdens område eller i därmed jämförbara befattningar eller uppdrag som förutsätter juridisk utbildning.
- Ha avlagt en särskild examen (advokatexamen) som visar tillräckliga kunskaper om de bestämmelser och anvisningar som gäller grunderna för advokatverksamhet och om vad god advokatsed kräver.
- Vara självständig och oberoende av påverkan från staten eller annan instans, med undantag av sin klient.
- Ha diverse andra kvalifikationer.

Advokatens ansvar och övervakning av advokatens verksamhet

När det gäller straffrättsligt ansvar och skadeståndsansvar skiljer sig advokatens ansvar sig i princip inte från övriga medborgares. Alla advokater måste dock ha en ansvarsförsäkring för att täcka skadestånd på grund av annat än fel begångna med berätt mod eller av grov oaktsamhet. Advokatförbundet har inrättat en ersättningsfond som ska bidra till ersättningen vid sådana skador som förorsakats en klient till följd av att en advokat har förfarit brottsligt eller för övrigt handlat i strid mot god advokatsed.

Dessutom har advokaten ett yrkesmässigt ansvar. Advokatförbundets styrelse ska säkerställa att advokater utför sina uppdrag i enlighet med god advokatsed. Om så inte sker inleder Advokatförbundet ett disciplinärt förfarande. Första steget i detta är oftast ett skriftligt klagomål. Justitiekanslern underrättas om de beslut som fattas av Advokatförbundet och han eller hon kan överklaga besluten vid Helsingfors hovrätt.

Finlands Advokatförbund är en offentligrättslig organisation om vilken det stadgas i lagen om advokater från 1958. Förbundet föregicks av en registrerad organisation med samma namn. Alla medlemmar av båda organisationerna är och har alltid varit advokater.

Advokatförbundet har ca 1850 medlemmar som har yrkesbeteckningen "advokater" (på finska "asianajaja"). Ungefär 600 av medlemmarna finns på advokatbyråer, varav 120 är offentliga rättsbiträden. Rättshjälpsbyråerna har också över 100 rättshjälpsbiträden anställda som inte är medlemmar av advokatförbundet.

En advokat som har uteslutits ur advokatförbundet efter disciplinära åtgärder kan fortsätta utöva sitt yrke under en annan yrkesbeteckning. En sådan yrkesutövare verkar dock utan advokats skyldigheter och utanför advokatförbundets tillsyn.

En finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom EES-området som är minst 25 år gammal kan antas som advokat under förutsättning att han eller hon är känd för redbarhet samt i fråga om övriga egenskaper och levnadssätt är lämplig att utöva advokatverksamhet. Han eller hon måste uppfylla de akademiska krav som ställs i Finland för att utöva advokatyrket, ha förvärvat de kunskaper som krävs för att vara verksam som advokat samt ha erfarenhet av advokatverksamhet. Han eller hon får inte vara försatt i konkurs och hans eller hennes handlingsbehörighet får inte ha begränsats.

I enlighet med internationella förpliktelser som trätt i kraft i Finland kan även en person som inte uppfyller de krav på akademiska examina och yrkesverksamhet som gäller i Finland men som i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har yrkesbehörighet för advokatverksamhet godkännas som advokat. Sökanden ska då i ett prov som anordnas av advokatföreningen visa att han eller hon har tillräckliga kunskaper om finsk lagstiftning och advokatverksamhet i Finland.

Som advokat kan även godkännas en person som i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen har yrkesbehörighet för advokatverksamhet utan att personen i fråga behöver genomgå något prov. Godkännandet som advokat utan genomgången prov förutsätter att sökanden i minst tre års tid har varit registrerad i det EU-register som förs av advokatföreningen som utövande advokat med den yrkesbeteckning som gäller i sökandens hemmedlemsstat och har varit kvalificerad att utöva advokatycket i en annan medlemsstat. Dessutom måste sökanden visa att han eller hon har bedrivit regelbunden verksamhet som advokat i Finland under minst denna period.

Rättsdatabaser

Mer information finns på webbplatsen för [Finlands Advokatförbund](#).

Rättsbiträden

I Finland kan praktiskt taget vem som helst fungera som rådgivare i rättsliga frågor, även yrkesmässigt. Det är dock ett försvinnande fåtal av dessa personer som inte har en juris kandidatexamen.

Utövande jurister som inte är medlemmar av advokatförbundet uppfyller kanske inte kraven för en advokat eller kan föredra att inte åta sig att uppfylla yrkesskyldigheterna. Nyutexaminerade jurister eller sådana som just har börjat praktisera efter att ha bytt från andra områden av juridiken uppfyller t.ex. inte kraven för att bli advokater, vilket inte heller deltidsverksamma jurister gör.

Notarius publicus

I Finland regleras de uppgifter som ingår i notarius publicus arbete i lag. Notarius publicus arbetar vid magistraterna och häradssämbetena. För att man ska kunna utnämnas till notarius publicus krävs att man har en högre juridisk examen vid universitet (juris kandidat/oikeustieteen kandidaatti).

Notarius publicus uppgifter i Finland skiljer sig på många sätt från de uppgifter en sådan har i övriga Europa och i USA. I Finland är notarius publicus alltid anställd av staten. De som arbetar som notarius publicus har dock inte detta som huvuduppgift, utan de flesta arbetar som häradsskrivare vid magistraten. I Finland ställs ytterst få formkrav på avtal på privaträttens område och därför behöver ett avtal inte bekräftas av notarius publicus för att vara giltigt. Det enda privaträttsliga avtal som måste bekräftas av notarius publicus är fastighetsöverlåtelse.

Till notarius publicus uppgifter hör bland annat bestyrkande av namnteckningar, kopior och meritförteckningar. Notarius publicus kan också utfärda ett s.k. apostilleintyg om att undertecknaren av en viss handling har den tjänsteställning som nämns i handlingen och har haft laglig rätt att utfärda en sådan handling.

Övriga juristyrken

Utsökningsmyndigheter

Organisation

Utsökningsuppgifterna sköts av de lokala utmätningsmännen: häradsfogdarna, länsmännen och landskapsfogden på Åland. De har till sin hjälp biträdande utmätningsmän, som i praktiken sköter de flesta enskilda utsökningsärenden. Dessutom finns det kanslipersonal vid exekutionsverken. Utmätningarna är anställda av staten.

Utsökningsväsendet sorterar under justitieministeriet. Vissa lednings- och övervakningsuppgifter sköts också av justitieförvaltningscheferna vid respektive länsstyrelser. De handlägger bl.a. klagomål rörande utsökningsmyndigheternas verksamhet. Varken justitieministeriet eller justitieförvaltningscheferna har dock behörighet att upphäva eller ändra en enskild utmätning eller någon annan åtgärd.

I Finland är det vid utsökning oftast frågan om indrivning av penningfordringar, och det finns därmed ett nära samband mellan utsökning och rättegång. Vid rättegången undersöks riktigheten i fordringshavarens (borgenärens) fordran och bestäms om den betalningsskyldiges (gäldenärens) betalningsskyldighet. Om domstolens dom inte iakttas frivilligt, verkställs den genom utsökning. Vissa fordringar, till exempel skatter och en del försäkringspremier, kan drivas in utan domstolsbeslut.

Utsökningsmyndighetens uppgift är att se till både den betalningsskyldiges och fordringshavarens intresse. Myndigheten strävar efter att den betalningsskyldige ska betala sina skulder frivilligt efter betalningsuppmaning. Om betalning inte sker görs en utmätning av lön, pension, inkomst av näringsverksamhet eller egendom. Den utmäta egendomen kan säljas på exekutiv auktion.

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för

den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Senaste uppdatering: 30/06/2019